

Verdens længste fugletræk kortlagt

Overraskende ny viden om fugletrækkets gåder kortlagt af internationalt forskerteam anført af grønlandsk forskningsinstitution. En årlig rundtur på over 70.000 km mellem ynglestedet og vinterkvarteret, eller månen tur/retur tre gange gennem sin levetid. Det er imponerende distancer havternen tilbagelægger under sit træk.

Forsker Carsten Egevang fra Grønlands Naturinstitut har, i samarbejde med kollegaer fra Storbritannien, USA og Island, som de første haft succes med at kortlægge havternens imponerende trækbevægelser. Resultaterne er netop blevet publiceret i det prestigefyldte amerikanske videnskabelige tidsskrift *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS). Resultaterne fra studiet bekræfter hvad man har formodet i årtier: At havternen er den fugl i verden der trækker de længste distancer. I gennemsnit tilbagelægger den lille havfugl 71.000 km på rundturen fra Grønland til Weddell Havet ved Antarktis, og tilbage igen til dens ynglekolonier i Grønland.

Forskningsresultaterne bekræfter ikke bare det lange fugletræk, men der gemte sig også et par overraskelser for forskerne. Det viste sig, at fuglene ikke bevæger sig hurtigst muligt mod syd om efteråret, men at de tilbringer knap en måned midt i Atlanterhavet, omkring 1000 km nord for Azorerne. Herefter fortsatte fuglene deres rejse langs Vestafrikas kyst, men omkring Kap Verde Øerne, overraskede havternens adfærd igen forskerne. Halvdelen af fuglene fortsatte langs Afrikas kyst til Sydafrika, mens den anden halvdel krydsede Atlanten, for at fortsætte mod syd i farvandet ud for Sydamerika.

Efter at havterne har tilbragt vinteren ved Antarktis, begynder de deres lange rejse mod nord, men fuglene vælger ikke den korteste vej hjem. I stedet for at flyve en lige linje, flyver fuglene i et mønster formet som et gigantisk "S" op gennem Atlanterhavet - en omvej på adskillige tusinde kilometer i forhold til hvis trækket foregik stik mod nord.

"Kortlægningen af havternens træk, har givet os et fantastisk detaljeret indblik i hvordan fuglene opfører sig, på de tidspunkter af året, hvor vi normalt ikke har mulighed for at følge dem" siger Carsten Egevang. "Vores analyser viser at fuglenes adfærd er nøje sammenfaldende med både biologiske og fysiske parametre. Når fuglene om efteråret pludselig stopper deres sydgående træk midt i Atlanterhavet, så er fordi dette område er særligt rigt på føde, hvor de sydligere havområder har en lav biologisk produktivitet. Fuglene har altså lært, at det er fordelagtigt at stoppe netop her, for at "tanke op" før deres videre træk ind i tropiske havområder, med begrænsede fourageringsmuligheder." fortsætter Carsten Egevang. "Når fuglene skal nordpå om foråret, viser det sig at den lange omvej de tager, skyldes at de udnytter de fremherskende vindretninger, og på den måde samlet sparer energi på deres lange rejse. Vi ved at havterne kan blive mindst 34 år gamle, og således når at tilbagelægge den årlige rejse mellem Arktis og Antarktis, mange gange i løbet gennem deres liv. Faktisk svarer det til at en gammel havterne har fløjet tre gange til månen og tilbage igen, under dens levetid. Ikke dårligt klaret af en lille fugl på lidt over 100 gram!" slutter Carsten Egevang.

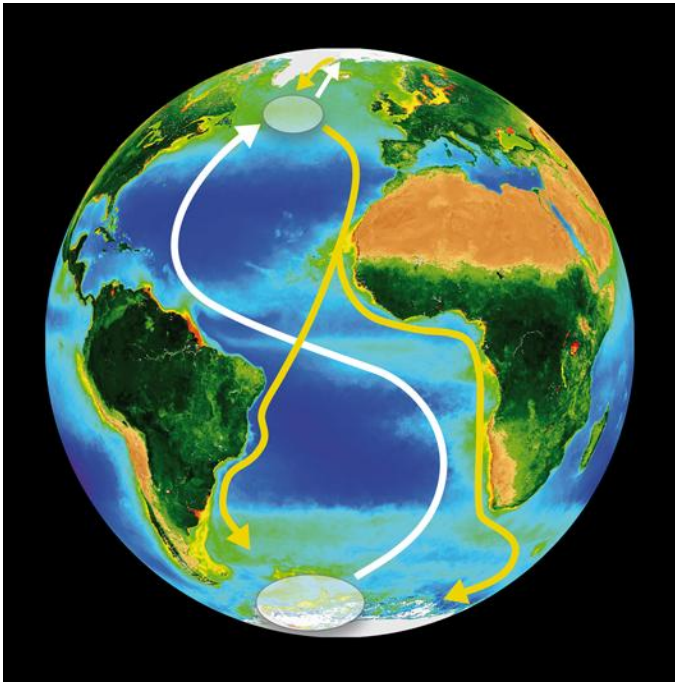
Studiet blev gennemført ved hjælp af en ny type måleinstrument, en geo-lyslogger der registrerer lysintensitet, som kan omsættes til en geografisk position. Den nye metode indeholder et stort potentiale i forbindelse med fremtidig forskning af dyrs trækbevægelser.

Kontakt: Carsten Egevang på cep@dmu.dk / mobil: 20788099

Greenland Institute of Natural Resources

Postbox 570, 3900 Nuuk, Greenland, WEB: www.natur.gl, E-mail: info@natur.gl

Simplificeret kort over havternens træk fra ynglelokaliteterne i Grønland og Island til vinterkvarteret ved Antarktis, og tilbage igen. Efter at have indledt det sydgående træk (gul linje) tilbringer fuglene næsten en måned midt i Nordatlanten (lille cirkel), før de fortsætter trækket mod deres vinterkvarter ved Antarktis (stor cirkel). Om foråret tilbagelægges trækket (hvid linje) over dobbelt så hurtigt, som et gigantisk "S" op gennem Atlanterhavet. Særligt biologisk produktive områder i havet er vist med gul og grønne farver.

Supplerende oplysninger, artiklen i *PNAS*, kort og foto i høj opløsning til presseomtale af projektet findes på: www.arctictern.info